

MAPA DE LECTURA DE MENORCA

1. MARC DE REFERÈNCIA

El Ple del Consell Insular de Menorca, en la sessió ordinària de 18 de desembre de 2000, aprovà inicialment el Reglament insular de la xarxa de biblioteques de Menorca, que entrà en vigor el dia 28 de febrer de 2001. Aquest Reglament establia a l'annex II, les condicions òptimes de les biblioteques en relació als locals, fons mínim, creixement anual i horari d'obertura al públic.

La Llei 19/2006, de 23 de novembre, del Sistema bibliotecari de les Illes Balears, ha suposat, per una part la necessitat d'adaptació del Reglament i per l'altre la obligació d'elaborar el Mapa de lectura pública de Menorca (art. 29 LSBIB), atorgant un període de vint-i-quatre mesos per a la seva elaboració.

La LSBIB estableix la competència dels consells insulars per a l'elaboració dels mapes insulars de lectura pública com a instruments independents que finalment s'uniran en el Mapa de lectura pública de les Illes Balears, i és aquest darrer instrument el que fa necessari que els mapes insulars s'estableixin sobre unes premisses comunes reflectides en els paràmetres de biblioteca pública regulats a l'article 31 de la LSBIB:

Els paràmetres bàsics de biblioteca pública constitueixen les bases per aconseguir un sistema bibliotecari coherent i eficient, i la seva definició es farà seguint les recomanacions, directrius i normes emanades d'organismes nacionals i internacionals relacionats amb les biblioteques i la lectura pública, i hauran de ser de nivell suficient i a la vegada assumibles, i tenir en compte la realitat de la comunitat social a la qual la biblioteca pública està inserida.

Partint d'aquesta obligació legal, la Comissió Tècnica de Biblioteques de les Illes Balears, en la sessió de 28 de setembre de 2010, acordà elevar al Consell de Biblioteques els paràmetres de biblioteques per a les Illes Balears proposats pel Consell Insular de Mallorca, fruit del treball d'una comissió tècnica en la que participaren totes les institucions mallorquines implicades.

El 18 de novembre de 2010 el Consell de Biblioteques aprovà els paràmetres bàsics de biblioteca pública de les Illes Balears i instar al Govern a continuar el procediment administratiu.

L'Acord del Consell de Govern de 21 de gener de 2011 regula els paràmetres bàsics biblioteca pública de les Illes Balears, que es publiquen al BOIB núm. 17, de 3 de febrer de 2011.

Un cop regulades i desenvolupades les eines bàsiques de planificació del Sistema Bibliotecari de les Illes Balears, el Consell Insular de Menorca estableix el Mapa de lectura pública de Menorca com a eina bàsica de planificació i desenvolupament dels serveis bibliotecaris de Menorca.

2. BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES DE MENORCA

Les biblioteques municipals de Menorca es creen entre finals dels anys quaranta (Biblioteca pública d'Alaior) i els anys vuitanta (Biblioteca Pública des Migjorn Gran), nodrint-se durant aquests anys per les aportacions del Centro Nacional de Lectura.

L'any 1980 es transfereixen al Consell General Interinsular les competències exercides pel Centre Nacional de Lectura. El gener de 1984 desapareix el Centre Coordinador de Biblioteques de Balears, funció que passa a ser exercida pels consells insulars. L'any 1985 es crea el Servei Coordinador de Biblioteques del Consell Insular de Menorca i amb ell la Xarxa de Biblioteques de Menorca, formada per totes les biblioteques públiques municipals i el propi Servei Coordinador.

De llavors ençà s'han produït molts i importants canvis a les biblioteques tant referents als edificis com al personal, al tipus de documents que s'ofereixen i a la introducció de les TIC. Aquests canvis s'han produït de forma desigual en els diferents municipis. El Mapa de lectura de Menorca ha de suposar l'establiment d'uns estàndards de servei i una fita a aconseguir a mig termini.

Per la seva part, la Biblioteca Pública de Maó fou creada per l'Ordre real de 21 de novembre de 1861 i inclosa de forma atípica dins la xarxa de biblioteques provincials de l'Estat. La Llei del Sistema bibliotecari de les Illes Balears la inclou dins la Xarxa de Biblioteques de Menorca.

El 22 de març de 2011 el Parlament de les Illes Balears aprovà el traspàs de la gestió de la Biblioteca Pública de Maó al Consell Insular de Menorca, que es farà efectiu dia 1 de setembre de 2011. Aquest fet esdevé essencial per establir un Mapa uniforme i equilibrat que contempli la totalitat de les biblioteques públiques de Menorca a la vegada que culmina la distribució bibliotecària que estableix la llei.

3. TERRITORI I POBLACIÓ

Menorca té una població de 94.383 habitants en un territori de 701 Km² i una densitat de 134,64 hab./Km².

La població es distribueix en vuit municipis que van des dels 1.539 hab. des Migjorn Gran als 29.247 hab. de Ciutadella.

Algunes de les característiques importants a tenir presents en el procés de planificació que comprendrà no només el Mapa insular de lectura pública sinó el posterior Pla de lectura de Menorca:

- **Dispersió de la població** en petits nuclis residencials: La mitjana d'habitants en els nuclis de població és del 74,6 % però en poblacions que han experimentat un fort creixement en els darrers anys com pot ser el cas de Sant Lluís, només el 37,5 % habiten el nucli de població.
- Quasi total **absència de joves universitaris** que marxen fora de l'illa a seguir els seus estudis.
- Important **estacionalització de la població**: Prenent les dades que ofereix l'OBSAM, en relació a la pressió humana de Menorca, veiem que la població a Menorca és molt poc estable. L'any 2010 amb una població resident de 94.383 hab., el mes de desembre es calcula una població de 75.591 hab., és a dir, que la població real era del 80 % de la resident, mentre que el mes d'agost la població estimada és de 179.851 hab., és a dir, el 190,55 % de la població resident.
- **Dimensió reduïda del territori**: aquesta característica que en principi és una obvietat, es destaca aquí com una característica vertebradora del funcionament de les institucions menorquines. L'estructura en vuit municipis i un consell insular facilita la presa de decisions mancomunades i la creació de gran quantitat de serveis compartits, en els quals la presa de decisions es fa sempre en igualtat de condicions per tots els municipis, mostra d'això és la creació de la Comissió de Presidents de Corporacions Locals de Menorca. El consell insular actua com a coordinador i en molts casos com a motor d'arrencada.

Aquesta característica fa que sovint les estructures en arbre proposades per la normativa no siguin eficaces per Menorca, preferint el sistema d'anella en el funcionament dels serveis. La Xarxa de Biblioteques de Menorca no és una excepció d'aquest model.

4. PUNTS DE SERVEI

L'aplicació de la distribució dels punts de servei establerta per la Llei de Sistema bibliotecari ofereix a Menorca la següent classificació :

- **Biblioteca central insular**

La propera incorporació de la Biblioteca Pública de Maó a la Xarxa de Biblioteques de Menorca i les seves característiques, com és el fet de ser dipositària del Dipòsit legal de Menorca a la vegada que disposa d'un fons antic d'importància, fa que disposi del fons bibliogràfic més important de Menorca i és per tant la biblioteca idònia per a ser la Biblioteca insular de Menorca.

Fins que es produeixi el traspàs de competències al Consell Insular de Menorca existeixen impediments a aquesta declaració. La LSBIB estableix que Biblioteca central insular ha de ser de titularitat del consell insular corresponent i en concordança amb aquesta característica se li assignen funcions pròpies dels consells insulars. Assignar la categoria de Biblioteca central insular a una biblioteca de titularitat del Govern de les Illes Balears suposava de facto el retorn d'aquestes competències al Govern.

Eliminats els impediments amb la promulgació de la Llei 3/2011 de traspàs de gestió de la Biblioteca de Maó al Consell Insular de Menorca, cal assignar-li a aquesta Biblioteca les funcions pròpies de Biblioteca Central de Menorca. La revocació de la gestió suposaria la revocació automàtica d'aquesta designació.

El Consell Insular de Menorca, en base a les seves competències d'autoorganització ordenarà les competències relatives a la cooperació, coordinació i assessorament a la resta de biblioteques del sistema.

- **Biblioteques centrals urbanes:** municipis de més de 20.000 hab

Aquesta categoria es correspon amb les biblioteques públiques de Maó i Ciutadella, a les quals els correspon la coordinació dels serveis bibliotecaris del seu terme municipal. La Biblioteca Pública de Maó a més de ser biblioteca insular, exercirà les competències de central urbana en el municipi de Maó.

- **Biblioteques locals:** municipis de més de 2.000 hab.

Aquesta categoria es correspon amb les biblioteques públiques d'Alaior, es Castell, Ferreries, es Mercadal i Sant Lluís.

- **Punts de biblioteca:** municipis o barriades de - de 2.000 hab.

Aquesta categoria es correspon amb la Biblioteca Pública des Migjorn i el Centre de Lectura de Fornells.

La llei estableix que en aquests municipis o barriades (en el nostre cas pedania) hi haurà altres serveis de biblioteca. Aquesta afirmació no exclou que aquests municipis puguin disposar de biblioteca pública. Atès que en aquest cas no s'estableixen paràmetres **XXXXXX** En el cas del Centre de Lectura de Fornells, la llei estableix que dependrà d'una biblioteca central insular o central urbana. Actualment depèn de la Biblioteca pública des Mercadal i tot i que aquesta no té la categoria de central urbana per no assolir la població, sembla raonable pensar que dos serveis que tenen la mateixa dependència orgànica i per tant unifiquen polítiques i objectius, tinguin una coordinació i per tant la dependència del Centre de Lectura de Fornells és la de la Biblioteca Pública des Mercadal amb el suport del Servei Coordinador de Biblioteques, tal com estableix la llei per als serveis de suport a la lectura pública.

- **Els serveis de suport a la lectura pública:** El Servei Coordinador de Biblioteques del Consell Insular de Menorca realitza actualment les funcions que la llei assigna als serveis de suport a la lectura pública juntament amb les de coordinació i assessorament a les biblioteques de la Xarxa, l'establiment de criteris, el foment de la cooperació entre totes les biblioteques i la promoció d'activitats de difusió de la lectura i promoció de l'ús de les biblioteques, que la llei assigna a la Biblioteca central insular.

Atès que actualment tant la Biblioteca de Maó com el Servei Coordinador de Biblioteques passen a ser gestionats pel Consell Insular de Menorca, el futur Pla de lectura pública haurà de contemplar la racionalització d'ambdós serveis.

Menorca disposa en l'actualitat d'una biblioteca pública a cada municipi tot i que Maó, el municipi amb major número d'habitants de Menorca no disposa de biblioteca municipal, beneficiant-se de la Biblioteca pública de Maó de titularitat Estatal i gestió autonòmica. Aquesta anomalia cal que sigui estudiada en el proper Pla de lectura de Menorca.

Actualment el Servei Coordinador de Biblioteques del Consell Insular de Menorca dóna suport a totes les biblioteques de la Xarxa, independentment de la seva dimensió inclosa la Biblioteca Pública de Ciutadella, no així a la Biblioteca Pública de Maó que fins ara no formava part de la Xarxa.

Únicament el Centre de lectura de Fornells, atès que està ubicat a una localitat del terme municipal des Mercadal, té el suport de la Biblioteca Pública des Mercadal.

La Xarxa de Biblioteques de Menorca s'estructura en forma d'anella de serveis compartits. Per les raons abans exposades en l'apartat de Territori i població, consideram que la necessària adaptació de les normatives a les característiques pròpies, juntament amb l'eficàcia demostrada pel sistema en aquests anys de funcionament no fan preveure canvis en l'estructura més enllà de la seva nova denominació.

L'estructura en anella permet un sistema molt àgil d'intercanvi de publicacions entre totes les biblioteques, un sistema de novetats circulants compartit que funciona amb molta eficàcia des de l'any 1993, una aula mòbil compartida amb 10 ordinadors portàtils, etc.

5. DIMENSIONAMENT DE SERVEIS I EQUIPAMENTS

Tal com estableix la LSBIB, el Mapa de lectura de Menorca és l'instrument de planificació que defineix el tipus de centres bibliotecaris necessaris a cada població i també les seves funcions, partint de la realitat existent, i estableix els paràmetres que s'han d'acomplir pel que fa a fons bibliogràfic, personal, equipament, superfície i manteniment de cada biblioteca.

El Mapa de lectura suposa la transposició dels paràmetres aprovats pel Govern de les Illes Balears a la realitat menorquina, establint el marc teòric per al desenvolupament posterior del Pla de lectura de Menorca, document pràctic sobre el que basar l'actuació de les administracions públiques, que haurà de contenir la planificació, el pla d'actuació, el compromís d'inversions, el compromís d'implementar els recursos necessaris pel funcionament de tots els equipaments i un pla d'avaluació dels objectius plantejats amb la finalitat d'oferir uns serveis bibliotecaris de qualitat.

Aquest no és un document tancat, cal anar-lo adaptant a l'evolució de la societat, als canvis tecnològics en l'àmbit de la informació i de la comunicació, i adequar-lo a les necessitats informacionals i de lleure del seu àmbit local, per aquest motiu és un document obert al procés d'elaboració continu i a les modificacions necessàries a mida que s'aconsegueixen els objectius i per assolir els nous reptes que es vagin plantejant fruit de l'evolució de les biblioteques.

5.1. Mòduls

El paràmetres desenvolupats en el mapa atenen sempre a la variable de la població, establint aquesta en diversos mòduls per tal d'establir paràmetres en relació a una ratio determinada de població.

Menorca té vuit municipis amb un ratio de població entre els 1.523 i 29.160 habitants (padró 2010), que en relació als paràmetres establerts es dividirien en els següents mòduls:

- de 2.000 hab.	1 municipi
Entre 3.501 i 5.000 hab.	1 municipis
Entre 5.001 i 10.000 hab.	4 municipis
Entre 20.001 i 30.000 hab.	2 municipis

L'augment de població a Menorca fa preveure que en poc temps puguin ser necessaris per a definir aquests serveis dos nous mòduls, els compresos entre 10.001 a 20.000 hab. i el de 30.001 a 40.000 hab. Aquest és un element important a tenir present per planificar a mig termini i evitar canvis sobtats en les exigències de desenvolupament dels serveis bibliotecaris.

5.2. Indicadors

Els indicadors suposen les principals magnituds dels serveis bibliotecaris. Les que marquen els paràmetres són:

- Fons per habitant
- Nombre d'ordinadors
- Jornada i categoria del personal
- Hores de serveis
- Superfície per serveis

El Mapa de lectura de Menorca afegeix a més els indicadors de:

- Percentatge de creixement anual de la col·lecció

5.2.1. Fons per habitant

En aquest document entendrem per fons el conjunt de documents d'accés públic que la biblioteca posa a disposició dels usuaris. Els documents poden tenir diferents suports i tipologies (llibre, publicació periòdica, audiovisual, sonor, electrònic...) i poden estar ubicats físicament a la biblioteca o també ser accessibles per mitjans informàtics i/o telemàtics.

El fons d'una biblioteca pública ha de ser multidisciplinar i donar servei a tot els usuaris potencials del seu àmbit territorial. Ha de poder donar resposta a usuaris amb necessitats especials, com presos, hospitalitzats o persones amb mobilitat reduïda.

Així mateix algunes biblioteques públiques poden disposar de fons especials que anomenarem de reserva i que normalment no es troben de lliure accés. La reserva es correspon amb fons antics, llegats, dipòsit legal, etc. En aquest cas ateses les seves condicions especials no formaran part dels estàndards de la col·lecció del Mapa. A canvi formarà part dels paràmetres l'anomenada col·lecció local, sempre que es trobi de lliure accés. En el cas de les biblioteques de Menorca la col·lecció local es troba de lliure accés, amb la única excepció de la Biblioteca de Maó en la qual aquest fons s'obté bàsicament del Dipòsit Legal amb la funció essencial de la preservació i per tant no formarà part del Mapa.

Els paràmetres de biblioteca pública de les Illes Balears, estableixen trams progressius en funció dels habitants tot establint diversos mòduls. Les ràtios dels estàndards establerts per a les biblioteques amb poblacions majors de 20.000 hab. estan previstos per a fons distribuïts, és a dir per a una biblioteca central que és la que s'estableix en els paràmetres, complementada per les anomenades biblioteques de proximitat que completaran les necessitats d'equipaments per tal d'aconseguir de forma conjunta la ràtio de volums per habitant que s'estableix pel municipi.

Aquest esquema no es correspon a la realitat actual de Menorca en la que trobem únicament una biblioteca a cada municipi, inclús en aquells amb poblacions superiors als 20.000 hab., per la qual cosa aquestes biblioteques haurien d'assolir per si mateixes, en principi, la totalitat de les ràtios expressades en els paràmetres.

A aquestes dades hauríem d'afegir el fons mínim que ha de tenir una biblioteca pública, que s'estableix en 7.000 documents i que es disminueix fins als 6.000 en el cas de biblioteques en poblacions menors als 2.000 hab.

5.2.2. Creixement de la col·lecció

El paràmetre de fons per habitant pot resultar enganyós atès que és fàcil arribar als paràmetres òptims si no es produeix la necessària esporgada de fons. Potser en altres cultures no sigui tant necessària d'esporgada del fons atès que els usuaris estan més acostumats a cercar informació independentment del format i l'antiguitat del suport, però a la nostra cultura, les biblioteques públiques són molt dinàmiques i els usuaris cerquen informació únicament al fons nou, rebutjant aquells llibres que ja es veuen antics bé per l'ús bé per la disposició de la informació i forma d'expressió. Això obliga a actualitzar constantment el fons tot i que en alguns casos la informació sigui encara vigent.

En aquest cas s'estableix com a paràmetre comú la renovació total del fons en el termini de 10 anys. Aquesta és una ràtio estàndard però cal tenir present que no tot el fons envelleix al mateix ritme, no té les mateixes necessitats de renovació la informàtica que els textos clàssics de filosofia, per tant aquesta ràtio cal que sigui detallada en un nou document d'estudi i planificació del creixement i avaluació del fons.

5.2.3. Espai

Si el fons és el motiu principal d'una biblioteca i per tant la ràtio principal a l'entorn de la qual es desenvolupen la resta de factors, de la superfície de les instal·lacions i dels seus equipaments dependrà el model de biblioteca pública que pretenem oferir als ciutadans.

Un edifici no només ha de ser suficient per a contenir tot el fons establert en els paràmetres amb la suficient amplitud perquè els usuaris es moguin amb comoditat, inclosos els usuaris amb mobilitat reduïda, això suposaria pensar en biblioteques de préstec on els usuaris únicament han d'agafar els llibres i endur-se'ls per al seu ús extern.

Però si tal com declara la UNESCO la biblioteca pública ha de ser una força viva per a l'educació, la cultura i la informació, i agent essencial per aconseguir la pau i el benestar espiritual a través del pensament d'homes i dones, la biblioteca necessita de l'espai suficient i adaptat als diferents serveis que ha de prestar.

Aquesta visió es desprèn també de la pròpia Llei del sistema bibliotecari de les Illes Balears, quan l'article 9.3 estableix com a funcions de la biblioteca pública:

- a) Crear i fomentar els hàbits de lectura.
- b) Participar en el foment i la normalització lingüística de la llengua catalana, pròpia de las Illes Balears.
- c) Animar el diàleg intercultural i afavorir la diversitat cultural.
- d) Ser centres d'autoformació dels ciutadans.

- e) Ser centres d'alfabetització informacional.
- f) Ser el nexa entre els ciutadans i els recursos i serveis d'informació de les administracions públiques i altres entitats.
- g) Desenvolupar un paper actiu essencial en l'ensenyament i l'extensió de l'ús de les noves tecnologies de la informació entre tots els ciutadans.
- h) Ser centres culturals actius i promotors d'activitats culturals.
- i) Dotar de col·leccions i recursos per a atendre la diversitat lingüística i cultural i les demandes dels usuaris amb especial atenció a aquelles persones amb necessitats especials.
- j) Recaptar, conservar i difondre els testimonis de la cultura local en qualsevol suport físic.
- k) Promoure el coneixement i l'estudi de les llengües, especialment les d'aquells grups amb representació en la comunitat, com a forma d'aprofundir la comunicació.
- l) Garantir l'accés dels ciutadans a tot tipus d'informació de la comunitat.

Si aquest és el model que ens hem establert a la nostra comunitat, l'espai i els equipaments han d'estar en funció d'aquests objectius i per tant necessitarem espais que no només puguin encabir documents i persones en trànsit cercant a les prestatgeries, sinó espais per a fer dinamització de la lectura, espais d'intercanvi d'informació entre ciutadans de diferents cultures i sensibilitats, espais per a l'estudi, espais per a la connexió a Internet, espai per a l'aprenentatge en noves tecnologies, en definitiva convertir les biblioteques en espais culturals.

Tot i la seva evidència cal recordar que aquestes instal·lacions han d'acomplir amb la normativa d'accessibilitat i oferir espais confortables per al desenvolupament dels seus objectius (accessos, mobilitat, mobiliari, distribució dels espais, temperatura, il·luminació, etc.).

Els paràmetres distingeixen entre superfície útil i superfície construïda. Atès que la superfície construïda anirà en funció de la ubicació i la tipologia arquitectònica de la biblioteca, aquest paràmetre només serà tingut en compte per a la construcció de noves biblioteques però no com a paràmetre per a biblioteques construïdes. Tot i aquesta afirmació, en l'estudi i adequació de paràmetres tindrem present que quan es parla de superfície ho fem de la superfície útil, que és aquella que ens ha de donar la dimensió real del servei.

El paràmetres estableixen ràtios de superfície per a les diferents àrees de servei i les seves necessitats d'espai en relació a la població potencial. Aquestes ràtios tot i ser orientatives atès que novament la divisió dels espais pot estar condicionada a l'estructura dels edificis, ens ofereix uns percentatges de distribució que caldrà tenir presents, tant per a noves construccions com per a redistribuir espais, si fora necessari:

1.ÀREA D'ACOLLIDA: dins aquesta àrea hi trobarem els espais destinats a informació i recepció, al foment de la lectura, a la formació permanent en grup o a les sales de treball en grup

2.ÀREA DE LECTURA: aquesta és l'àrea d'estudi i lectura individual que es trobarà en el mateix espai que conté la col·lecció. Aquest espai estarà dividit entre adults i infantil, inclourà també l'àrea per a l'hemeroteca i si cal, la de visionat d'audiovisuals.

Algunes dades orientatives ens poden ajudar a dimensionar aquest espai:

- L'amplària dels passadissos ha de ser, com a mínim, de 150 cm per permetre la circulació de cadires de rodes
- L'alçada de les prestatgeries de l'espai d'adults no ha de superar els 210 cm, tenint present que el prestatge més alt no superarà el 160 cm a l'espai dels adults, i el 120 cm a l'infantil.
- Cada prestatge ha de disposar d'un 15 % d'espai lliure per facilitar la manipulació dels documents i permetre el creixement del fons.

3.ÀREA DE GESTIÓ: per a dur a terme la gestió d'aquests serveis, és necessari que el personal disposi d'espais per a dur a terme tasques internes, així com espai per a dipositar el fons que ha de ser incorporat, el que està en procés de ser retirat, el que cal restaurar, etc.

Dins aquestes àrees de servei s'estableixen els punts de lectura per a cada mòdul de biblioteca. En aquest sentit el Mapa de lectura de Menorca no contempla la distinció entre llocs de consulta i llocs de consulta informàtica entenent que la tecnologia actual i de la que disposen totes les biblioteques de Menorca, permet que tots aquests llocs puguin ser utilitzats per ambdós usos, potenciant a canvi l'ús i préstecs d'ordinadors portàtils.

5.2.4. Horaris

L'horari establert en els paràmetres es correspon a l'horari d'atenció al públic.

La jornada de treball del personal de la biblioteca no es pot correspondre amb l'horari d'atenció al públic. En l'horari del personal cal tenir present les hores de formació, les de reunions tècniques que a la xarxa de biblioteques són mensuals, les pròpies de gestió de la biblioteca que es requereixen per ordenar el fons diàriament, fer revisions de fons, baixes al catàleg, promoció de la lectura en horari fora de l'habitual de la biblioteca, etc.

Les biblioteques obriran matí i capvespre. Les més petites obriran únicament al capvespre.

L'horari no serà mai inferior a les dues hores al matí i tres al capvespre.

Els horaris de les biblioteques seran estables, només podran ser modificats en horari d'hivern i estiu, però en cap cas es modificaran les hores d'obertura setmanals establertes al Mapa de lectura pública de Menorca.

Menorca és un destí turístic que com ja hem vist a l'apartat corresponent a territori i població, duplica la seva població en els mesos d'estiu, les biblioteques públiques no poden quedar al marge de la oferta turística de qualitat. L'estiu és a més un moment de retorn dels estudiants que sovint reclamen major servei per a l'estudi. Per altra banda les estadístiques anuals mostren l'acceptació que aquest servei té durant els mesos d'estiu. Per totes aquestes raons, l'estiu es considera un període de màxima activitat i per tant en cap cas es rebaixarà el servei, podent adaptar els horaris al usos però es mantindrà obert tots els matins i capvespres, en aquelles biblioteques que disposin d'aquest horari durant l'hivern.

5.2.5. Personal i titulacions

Per a dur a terme i gestionar amb eficàcia els serveis és necessari que les biblioteques comptin amb personal suficient i amb el nivell de coneixements necessari per desenvolupar les tasques assignades.

El Mapa fa referència a llocs de treball a temps complet, és a dir 35 hores setmanals de dedicació exclusiva, i no pas a número de persones. Les necessitats d'aquests llocs de treball i les seves categories laborals sorgeixen en funció del número d'usuaris potencials, dels espais a gestionar, de les hores d'atenció al públic, de les necessitats específiques dels usuaris i dels serveis a oferir. Caldrà també tenir present que com a servei públic cal cobrir les contingències del personal per tal que aquestes no afectin al servei.

El quadre de titulacions adequades a cada grup professional en relació al personal funcionari o equivalent al personal laboral, és el següent:

Tècnic/a de biblioteca (A1) Títol universitari de grau en informació i documentació

Tècnic/a de biblioteca (A2) Títol universitari de grau en informació i documentació

Auxiliar de biblioteca (C1) Títol de batxiller o tècnic

Personal de suport (C2) Títol de graduat en ESO

Personal de suport (AP) No es requereix titulació

Personal especialitzat En funció de les necessitats

El personal tècnic bibliotecari, exerceix les funcions de responsabilitat de la biblioteca. La titulació requerida serà la diplomatura en biblioteconomia i documentació o la llicenciatura en documentació, titulacions a les que s'haurà d'afegir el futur grau en informació i documentació en el que s'han reconvertit els dos títols anteriors amb la darrera reforma universitària. Aquestes són les titulacions que formen al personal especialitzat en el nostre sistema universitari i per tant l'exigible quan es parla de formació adient. Pel que fa a la diferenciació entre els tècnics del grup A1 i A2, haurem d'esperar al desenvolupament de la llei d'Estatut bàsic del treballador públic, encara pendent en aquest punt, per a determinar-ne la necessitat de coneixements específics i donar un marge de temps necessari per tal que el personal actual es pugui adaptar a les noves exigències de la normativa.

6 PLANIFICACIÓ BÀSICA DELS SERVEIS BIBLIOTECARIS DE MENORCA

Un cop definits i delimitats els paràmetres a aplicar als serveis bibliotecaris de Menorca, continuació es presenta el Mapa de lectura de Menorca que suposa la traslació dels paràmetres de biblioteca pública aprovats pel Govern de les Illes Balears, a les poblacions de Menorca:

MUNICIPIS	POBLACIÓ	SERVEIS	TIPUS	FONS	LLOCS USUARIS		M2	PERSONAL I TITULACIÓ				HORARI	
					consulta	formació		TOTAL	A1	A2	C1		C2/AP
ALAIOR	9.399	1	BL	19.099	95	10	780	5		1	5		35
ES CASTELL	7.926	1	BL	16.889	83	10	706	4		1	3		35
CIUTADELLA	29.247	1	BCU	36.473	137	15	1.345	8	1	2	3	2	40
FERRERIES	4.620	1	BL	11.993	58	9	535	3		1	2		30
MAO	29.050	1	BCI	36.335	136	15	1.340	11	1	2	6	2	40
ES MERCADAL	5.398	1	BL	13.097	63	10	580	3		1	2		30
ES MIGJORN	1.539	1	BL	5.924	30		329	1			1		25
SANT LLUIS	7.204	1	BL	15.806	78	10	670	3	1		2		35

En el cas des Mercadal s'indica que per la seva població precisa únicament d'un sol servei bibliotecari, però cal tenir en compte, tant en aquest cas com en el de la resta de poblacions, que la LSBIB estableix també punts de lectura a nuclis de població inferiors a 2.000 hab.

Per poder entendre aquesta taula és necessari que aportem les dades de la situació actual que ens permetin establir els reptes pendents per aconseguir aquests serveis de biblioteques eficients i dimensionats.

MUNICIPIS	POBLACIÓ	SERVEIS	FONS	LLOCS	M2	PERSONAL I TITULACIÓ						HORARI	
						TOTAL	A1	A2	C1	C2	AP		ESP
ALAIOR	9.399	1	17.208	2	203	1		0	1				42
ES CASTELL	7.926	1	14.773	3	95	2		1	1				38
CIUTADELLA	29.247	1	32.590	3	708	7		1	4		1	1	35
FERRERIES	4.620	1	14.144	3	356	2			1			1	33
MAO	29.050	1	*	141	1.000	13	1	3		5	4		37
ES MERCADAL	5.398	2	9.069	2	350	1	1		1				30
FORNELLS	787		4.680	1	70	0			0				6
ES MIGJORN	1.539	1	8.862	2	193	1			1				18
SANT LLUIS	7.204	1	17.799	3	234	2	1		1				27

* No determinat el número de volums de lliure accés

En el cas des Mercadal afegim les dades del Centre de lectura de Fornells atès que part dels equipaments complementaran els del poble des Mercadal.

Vistos els paràmetres comparatius, creiem oportú no avançar solucions individuals per superar les mancances detectades, esperant l'establiment d'un Pla de lectura pública que analitzi i doni solucions conjuntes per a l'adaptació i la millora dels serveis bibliotecaris de Menorca.

Aquesta adaptació passa per opcions clares en alguns municipis com pot ser:

- **Ciutadella** que precisa que la Casa de Cultura sigui d'ús exclusiu de biblioteca pública, la qual cosa permetria la reestructuració dels espais i la resolució del problema endèmic de manca d'espai pels propis documents, ampliació de l'espai infantil, reubicació dels despatxos al segon pis deixant espai per a l'ampliació de l'àrea de lectura, etc. Cal dir que alguns dels serveis que ara formen part de la Casa de Cultura no són incompatibles amb l'ús de la biblioteca com poden ser els de formació i autoaprenentatge i inclús, com passa a altres països, els d'orientació laboral.
- **Es Castell:** també en aquest cas la opció és clara, necessita una biblioteca de nova planta. Aquesta és una qüestió que es ve plantejant des de fa molts anys i a la que diversos consistoris es comprometen per un futur però que no arriba mai a materialitzar-se. L'actual espai de la biblioteca des Castell no té cap possibilitat d'adaptació a la normativa.

Per a la resta de biblioteques caldrà fer una anàlisi detallat de la situació i possibilitats.

En aquesta anàlisi caldrà que tinguin un paper rellevant les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació.

Fins a la data els paràmetres només ens parlen de la introducció de la tecnologia, però encara no ha quedat reflectit en la gestió de les biblioteques, en l'adaptació en l'adquisició de nous fons, etc. Caldrà anar una mica més enllà de la simple avaluació de tecnologia i introduir el concepte que el canvi de suport de la informació no pot mantenir inalterats altres paràmetres que fins ara es consideraven essencials.

Abans d'iniciar l'estudi i determinació d'indicadors i paràmetres, és important definir el tipus de servei que volem potenciar i els objectius que ens marquem a mig i llarg termini. Aquesta política tindrà una incidència directa en els paràmetres proposats de manera que no podem proposar el mateixos paràmetres per una biblioteca pensada per potenciar essencialment el préstec, on la grandària de la biblioteca serà molt menor que si el model s'acosta més a una casa de cultura, on es requeriran espais per activitats diverses o bé si proposem com a línia prioritària el suport a l'estudi oferint multitud de llocs d'estudi, amb la qual cosa l'espai destinat a taules per a l'estudi serà molt important.

Definir primer el model de biblioteca que volem per al futur ens permetrà que els indicadors que establím siguin eines útils de control de qualitat i no una simple còpia d'altres models no adients per Menorca.

Pel que fa a les TIC l'objectiu abraça tant l'aprenentatge i aprofundiment en el maneig i la tècnica mitjançant cursos i conferències i potenciant la presència de l'equipament informàtic i de comunicacions, i per altra banda, oferir l'accés ordenat i segur a recursos d'informació a través d'Internet.

Altres temes determinants d'aquest Pla de lectura serà l'anàlisi de servei en nuclis de població de suficient entitat o la inserció de les biblioteques públiques en el Pla de turisme cultural.

ANNEX I.

TAULA DE PARÀMETRES BÀSICS DE BIBLIOTECA PÚBLICA DE LES ILLES BALEARS

BIBLIOTECUES									
	Municipis amb una biblioteca				Municipis amb xarxes urbanes de biblioteques				
	LOCALS				CENTRALS URBANES			DE PROXIMITAT	
HABITANTS	2.000	3.500	5.000	10.000	20.000	30.000	40.000	7.000	15.000
FONS									
Documents de lliure accés	3,5	3,0	2,5	2,0	2,0	1,75	1,75		
FONS GENERAL	7.000	10.500	12.500	20.000	30.000	37.000	45.500	11.000	17.000
ADULTS	4.530	7.075	8.700	14.840	22.625	28.155	34.630	7.400	11.825
Llibres	3.850	6.090	7.560	13.210	20.250	25.340	31.165	6.350	10.250
Audiovisuals	680	985	1.140	1.630	2.375	2.815	3.465	1.050	1.575
INFANTIL	2.470	3.425	3.800	5.160	7.375	8.845	10.870	3.600	5.175
Llibres	2.100	2.940	3.310	4.590	6.600	7.960	9.785	3.100	4.500
Audiovisuals	370	485	490	570	775	885	1.085	500	675
TÍTOLS DE DIARIS I REVISTES	30	45	55	90	135	145	155	47	75
ADULTS	20	30	40	65	100	110	120	32	52
INFANTIL	10	15	15	25	35	35	35	15	23
EQUIPAMENTS									
Lloc de consulta	35	50	60	100	100	140	170	50	85
Lloc de consulta informàtic	3	5	6	11	16	18	20	5	9
Punts informàtics. Formació	5	5	10	10	15	15	15	5	10
PERSONAL									
Total	1	2	3	5	7	9	10	2	4
A1 Tècnic de Biblioteca					1	1	1		
A2 Tècnic de Biblioteca	1	1	1	1	1	2	2	1	1
C1 Tècnic Auxiliar de Biblioteca		1	2	4	5	6	7	1	3
PSES (personal de suport)	1	0-1							
PBXM (personal xarxa municipal)							1		
C2/AP Personal de suport					1	2	2		0-1
HORES SETMANALS DE SERVEI									
Hores d'obertura al públic	25	25	30	35	40	40	40	25	35
INSTAL·LACIONS									
Superfície total construïda	468	598	728	1.053	1.430	1.774	2.119	618	910
Superfície útil	360	460	560	810	1.100	1.365	1.630	475	700
ÀREA D'ACOLLIDA	115	120	150	170	290	315	350	120	155
Espai d'informació i recepció	40	45	50	60	95	100	110	45	55
Espai de promoció	75	75	100	110	195	215	240	75	100
Sala polivalent	40	40	45	55	75	85	90	40	45
Magatzem sala polivalent					15	15	15		
Sala de formació permanent	35	35	35	35	55	55	55	35	35
Sala de treball en grup			20	20	50	60	80		20
adults			20	20	30	40	50		20
infantil					20	20	30		
ÀREA DE LECTURA	205	300	355	580	715	930	1.140	320	500
Espai d'adults	125	190	225	390	485	635	775	195	310
Llibres i audiovisuals	110	170	205	360	445	590	730	175	290
Diaris i revistes	15	20	20	30	40	15	45	20	20
Espai infantil	80	110	130	190	230	295	365	125	190
ÀREA DE GESTIÓ	40	40	55	60	95	120	140	35	45
Despatx de direcció	20	20	15	15	15	15	15	15	15
Sala de reunions									
Espai de treball personal			10	10	30	45	50	5	15
Magatzem			5	5	10	10	10	5	5
Dipòsit documental	10	10	15	20	30	40	55		
Espai de descans	10	10	10	10	10	10	10	10	10